

Podľa §74 zákona má byť vyhotovovaná Zmluva o poskytovaní sociálnej služby s klientom. Existuje vzor "Zmluvy"?

Základné obsahové náležitosti zmluvy o poskytovaní sociálnej služby sú upravené v § 74 ods. 7. V prípade, že poskytovateľ má záujem dohodnúť sa s klientom aj na ďalších podmienkach a náležitostiach podľa druhu sociálnej služby, môže tak urobiť podľa § 74 ods. 9, a to na základe individuálnych podmienok a dohody s klientom v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Podľa § 74 ods. 1 zákona o sociálnych službách poskytovateľ sociálnej služby poskytuje sociálnu službu na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby (§ 51 Občianskeho zákonníka). Zmluva o poskytovaní sociálnej služby musí byť uzatvorená spôsobom, ktorý je pre prijímateľa sociálnej služby zrozumiteľný. Zmluvné strany sa môžu odchýliť od ustanovení tohto zákona uvedených pre túto zmluvu, len ak tento zákon takúto možnosť výslovne pripúšťa. Zmluva o poskytovaní sociálnej služby uzatvorená písomnou formou nesmie mať charakter zmiešanej zmluvy (nesmie v sebe obsahovať aj ďalší zmluvný typ). Vzhľadom na širokú škálu druhov sociálnych služieb a podmienok pri ich poskytovaní, nie je vhodné vyhotoviť jednotný vzor zmluvy o poskytovaní sociálnej služby.

Aké sú procesy prijímania žiadostí o uzatvorenie zmluvy - text zákona formuluje povinnosť fyzickej osoby - žiadateľa podať písomnú žiadosť obci, VÚC, alebo nimi zriadenej právnickej osobe - t.j. môže podať žiadosť aj priamo zariadeniam obce/VUC?

Fyzická osoba, ktorá je odkázaná na sociálnu službu a má záujem o poskytovanie sociálnej služby ňou vybraným verejným poskytovateľom tejto sociálnej služby podľa § 8 ods. 7 nedoručuje obci alebo VÚC, v rozsahu ich pôsobnosti, písomnú žiadosť o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby podľa § 8 ods. 1, ale priamo uvedie verejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorého si vybrala, údaje uvedené v § 74 ods. 3 na účely uzatvorenia zmluvy o poskytovaní sociálnej služby. Žiadateľ o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby, ktorý je na túto sociálnu službu odkázaný, sa teda môže obrátiť priamo (bez „sprostredkovania prostredníctvom obce alebo VÚC“) na verejného poskytovateľa sociálnej služby- obec, ako poskytovateľa sociálnej služby napr. opatrovateľskej služby, zariadenie zriadené alebo založené obcou alebo vyšším územným celkom. Ak toto zariadenie uzatvorí so žiadateľom zmluvu o poskytovaní sociálnych služieb, považuje sa povinnosť obce alebo VÚC podľa § 8 ods. 2 a 3 za splnenú. Ak však toto zariadenie nemá voľné miesto, uzatvorí zmluvu o poskytovaní sociálnej služby po uvoľnení miesta podľa určeného poradia (viazanosť príslušnou obcou alebo vyšším územným celkom vopred určenými a zverejnenými podrobnosťami vedenia tohto poradia podľa § 8 ods. 4), alebo bezodkladne poskytne tejto fyzickej osobe súčinnosť pri zaslaní jej žiadosti o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby obci alebo VÚC, ktorý ho zriadil alebo založil, a to v závislosti od požiadavky žiadateľa.

Ako postupovať, ak občan v poradí odmietne nástup do zariadenia, resp. ak občan odmietne podpísať zmluvu o poskytovaní soc. služby?

V prípade, že fyzická osoba odmietne uzatvoriť zmluvu o poskytovaní sociálnej služby, ktorá je v súlade so zákonom o sociálnych službách, ak mu poskytovanie tejto sociálnej služby na základe jej žiadosti sprostredkovala u tohto ňou vybraného poskytovateľa príslušná obec alebo vyšší územný celok, ide o prejav jej slobodnej vôle. Sociálna služba sa môže poskytovať len na základe zmluvy uzatvorenej medzi poskytovateľom sociálnej služby a prijímateľom sociálnej služby, ktorej obsahom je prejav vôle oboch zmluvných strán týkajúci sa poskytovania

sociálnej služby. V prípade, že klient nesúhlasí s uzatvorením zmluvy, sociálna služba mu nemôže byť poskytovaná a povinnosť obce/VÚC poskytnúť alebo zabezpečiť sociálnu službu podľa § 8 ods. 2 až 4 sa považuje za splnenú, ak znenie tejto zmluvy nie je v rozpore so zákonom o sociálnych službách (napr. neuplatnenie ochrany zostatku z príjmu po zaplatení úhrady za sociálnu službu - je legitímnym dôvodom pre fyzickú osobu neuzatvoriť túto zmluvu a povinnosť obce a VUC podľa § 8 ods. 2 až 4 sa nepovažuje za splnenú).

Má byť v zmluve o poskytovaní sociálnej služby stanovený rozsah poskytovanej služby, alebo aj typ a forma služby?

V § 74 ods. 7 sú taxatívne ustanovené obsahové náležitosti zmluvy a patrí medzi ne, okrem iných, aj druh poskytovanej sociálnej služby, vecný rozsah sociálnej služby a forma poskytovania sociálnej služby.

Ak sa prijímateľ rozhodne pre inú formu poskytovania sociálnej služby, ako je potrebné postupovať? Je potrebné meniť aj rozhodnutie alebo postačuje, ak sa vypovie platná zmluva a uzatvorí nová?

V rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu sa neuvádza forma tejto sociálnej služby (pobytová, ambulantná, terénna a iná) a teda nie je potrebné toto rozhodnutie meniť alebo zrušiť a vydať nové a je možné ho využiť pri uzatváraní zmluvy, a to s tým istým poskytovateľom na ním poskytovanú sociálnu službu príslušného druhu aj s inou formou poskytovania tejto sociálnej služby, resp. s iným poskytovateľom sociálnej služby príslušného druhu sociálnej služby a požadovanej formy jej poskytovania.

Ako vyplýva z ustanovenia § 74 ods. 11, ak sa zmenia skutočnosti, ktoré sú predmetom zmluvy o poskytovaní sociálnej služby, možno tieto skutočnosti zmeniť dodatkom k zmluve o poskytovaní sociálnej služby, ak si to účastníci v tejto zmluve dohodli. Teda nie je potrebné uzatvárať novú zmluvu, ak znenie uzatvorenej zmluvy umožňuje zmenu formy poskytovanej sociálnej služby a súvisiace zmeny vykonať dodatkom k zmluve.

Je možné v zmluve dohodnúť, že klient, počas svojej neprítomnosti v zariadení, platí úhradu za ubytovanie, ale aj úhradu napr. za upratovanie a pranie?

V ustanovení § 72 ods. 9 sa upravuje, že klient počas svojej neprítomnosti neplatí úhradu za odborné, obslužné a ďalšie činnosti okrem úhrady za ubytovanie, ak voľné miesto nie je na prechodný čas obsadené inou fyzickou osobou a prijímateľ sociálnej služby a poskytovateľ sociálnej služby sa nedohodnú inak - táto odlišná dohoda sa vzťahuje len na úhradu za ubytovanie. V rámci právnej úpravy úhrady za sociálnu službu je v § 72 ods. 9 zákona o sociálnych službách ustanovené neplatenie úhrady za vymedzené činnosti (okrem úhrady za ubytovanie za ustanovených podmienok) v čase neprítomnosti prijímateľa sociálnej služby, a to bez skúmania dôvodu jeho neprítomnosti a časového rozsahu jeho neprítomnosti. Takto koncipovaná právna úprava vychádza z faktickej nemožnosti poberať vymedzené činnosti zo strany prijímateľa sociálnej služby počas jeho neprítomnosti, a tým z neodôvodnenosti vyžadovania úhrady za ich poskytovanie, nakoľko by išlo vo svojich dôsledkoch o bezdôvodné obohatenie na strane poskytovateľa sociálnej služby.

Z uvedeného vyplýva, že poskytovateľ a prijímateľ sa môžu dohodnúť iným spôsobom len o úhrade za ubytovanie počas neprítomnosti klienta, nie však za iné obslužné činnosti (upratovanie, pranie), ktoré sa mu v jeho neprítomnosti neposkytujú.

Je potrebné oceniť v zmluve každú poskytovanú činnosť? Teda každú položku v rámci odborných činností, každú položku v rámci obslužných činností a každú položku v rámci ďalších činností (§16- 18)?

Podľa § 74 ods. 7 a 8 je poskytovateľ povinný uviesť v zmluve sumu úhrady za jednotlivé odborné, obslužné a ďalšie činnosti. To znamená, že ak sú klientovi poskytované napr. obslužné činnosti, v zmluve sa uvádza osobitne suma za ubytovanie, stravovanie, upratovanie.

Rozsah činností, za ktoré prijímateľ sociálnej služby neplatí úhradu, je ustanovený v § 72 ods. 6 a s poukazom na § 74 ods. 1 sa od tohto neplatenia zmluvné strany nemôžu odchyliť - sú ním pri uzatváraní zmluvy viazané. V súlade s uplatňovanou sociálnou politikou v územnom obvode príslušnej obce alebo VÚC však môžu verejní poskytovatelia sociálnej služby rovnako ako neverejní poskytovatelia sociálnej služby podľa nimi uplatňovanej „cenovej politiky“ rozširovať tento rozsah činností za ktoré prijímateľ sociálnej služby neplatí úhradu .

Podľa § 74 ods. 2 nie je potrebné s klientmi krízovej intervencie uzatvárať zmluvy o poskytovaní sociálnych služieb a títo klienti nežiadajú o uzatvorenie zmluvy na príslušnej VÚC alebo obci?

Podľa § 74 ods. 1 možno poskytovať sociálnu službu (každý druh sociálnej služby) len na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby. Za zmluvu o poskytovaní sociálnej služby je potrebné považovať nielen túto zmluvu uzatvorenú písomnou formou, ale aj zmluvu uzatvorenú ústnou formou, ktorou sa prejaví sloboda vôle oboch účastníkov tejto zmluvy (prijímateľa sociálnej služby a poskytovateľa sociálnej služby) na strane poskytovateľa poskytovať a na strane prijímateľa prijímať sociálnu službu za dohodnutých podmienok jej poskytovania. Z uvedeného vyplýva, že aj keď ide o sociálnu službu krízovej intervencie , je potrebné uzatvoriť zmluvu o jej poskytovaní. V § 74 ods. 2 sú taxatívne vymenované druhy sociálnych služieb, pri ktorých je nevyhnutné uzatvoriť písomnú zmluvu o poskytovaní sociálnej služby. Pri sociálnych službách krízovej intervencie vzhľadom na ich povahu a charakter klient nemusí písomne žiadať o zabezpečenie poskytovania tejto sociálnej služby obec/VÚC ale môžu sa obrátiť priamo na poskytovateľa sociálnej služby. Na vznik nároku neverejného poskytovateľa sociálnej služby krízovej intervencie na finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby sa predchádzajúce preukázateľné požiadanie o jej poskytovanie obcou nevyžaduje (§ 75 ods. 1).

Na základe posudku má občan mieru odkázanosti stupeň č. V alebo VI a obec alebo VÚC vydá rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu. Občan požiada o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby. Uzatvára zmluvu o poskytovaní sociálnej služby s občanom obec/VÚC, alebo zariadenie ním zriadené, ktoré bude sociálnu službu poskytovať?

V súlade s ustanovením § 74 ods. 1 a nasl. zmluvu o poskytovaní sociálnych služieb s klientom vždy uzatvára poskytovateľ sociálnej služby, nie obec/VÚC ktorá rozhodovala o odkázanosti na sociálnu službu. Z uvedeného vyplýva, že zmluvu o poskytovaní sociálnej služby s klientom

uzatvára priamo poskytovateľ sociálnej služby, teda aj zariadenie zriadené alebo založené obcou alebo VÚC. Fyzická osoba môže uzatvárať zmluvu o poskytovaní sociálnej služby s obcou len za predpokladu, že obec ako právnická osoba, poskytuje sociálnu službu (napr. domácu opatrovateľskú službu) a jej oprávnenie poskytovať túto sociálnu službu vzniklo jej zápisom do registra poskytovateľov sociálnych služieb vedeného príslušným vyšším územným celkom (to znamená, že obec uzatvára s fyzickou osobou, ktorá je odkázaná na sociálnu službu, túto zmluvu o poskytovaní sociálnej služby ako verejný poskytovateľ sociálnej služby).

Je možné zmluvne alebo cez všeobecne záväzné nariadenie obmedziť lehotu neprítomnosti klienta v zariadení SS?

Platná právna úprava žiadnym spôsobom neobmedzuje právo klienta opustiť zariadenie sociálnych služieb na prechodné obdobie, t.j. neobmedzuje jeho slobodu pohybu a pobytu a ani neustanovuje žiadne lehoty neprítomnosti. Klient má právo na vytváranie podmienok na zabezpečenie osobného kontaktu s cieľom nadväzovania a udržiavania sociálnych väzieb s rodinou a komunitou a udržiavanie partnerských vzťahov a to aj tak, že opustí dočasne zariadenie. Ustanovenie § 72 odsek 9 rieši situáciu neprítomnosti klienta a tým aj postup pre poskytovateľa v čase neprítomnosti klienta tak, že umožňuje poskytovateľovi požadovať od klienta úhradu len za ubytovanie, ak uvoľnené miesto nie je obsadené inou fyzickou osobou, ak sa s klientom nedohodli inak (napríklad tak, že sa určí len symbolický poplatok, resp. udržiavací poplatok). V súlade s § 74 ods. 14 písm. e) je od 1.1.2018 však ustanovená možnosť zo strany poskytovateľa sociálnej služby jednostranne vypovedať zmluvu o poskytovaní sociálnej služby, ak prijímateľ sociálnej služby bez vážneho dôvodu nevyužíva sociálnu službu po dobu dlhšiu ako šesť po sebe nasledujúcich mesiacov; za vážny dôvod sa považuje najmä pobyt v zdravotníckom zariadení. Vzhľadom na povahu a účel poskytovania sociálnych služieb a spôsob ich financovania so spoluúčasťou verejných prostriedkov, ako aj nepokrytú potrebu poskytovania a rozvoja sociálnej služby je relevantným aj reálne využívanie sociálnej služby konkrétnym prijímateľom uplynutím času. Právny dôvod jednostranného vypovedania zmluvy o poskytovaní sociálnej služby poskytovateľom sociálnej služby je však možné použiť len ak bude mať oporu v zmluve o poskytovaní sociálnej služby. Na uzatvorené zmluvy o poskytovaní sociálnej služby do 1.1.2018 nie je možné bez súhlasu oboch zmluvných strán uplatniť tento právny dôvod zo strany poskytovateľa sociálnej služby, z dôvodu neprípustnej retroaktivity.

Zdravotný stav prijímateľa SS sa zmení tak, že potrebuje 24 hodinovú ústavnú zdravotnú starostlivosť (klientka je hospitalizovaná na ARE už 2 roky) a lekár v nemocnici dal písomné vyjadrenie, že stav klientky sa nezmení. Môže zariadenie jednostranne zrušiť pobyt tejto klientky?

Jednostranne vypovedať zmluvu o poskytovaní SS možno len z dôvodov taxatívne uvedených v § 74 ods. 14. Jedným z týchto dôvodov je aj rozhodnutie o zániku odkázanosti fyzickej osoby na SS (§ 74 ods. 14 písm. d)). Podnet k začatiu takéhoto konania môže dať príslušnému vyššiemu územnému celku aj poskytovateľ sociálnej služby s uvedením relevantných dôvodov spolu s označením dôkazov (napr. vyjadrenie ošetrojúceho lekára o tom, že zdravotný stav prijímateľa sociálnej služby si vyžaduje ústavnú zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení doživotne). Podľa § 61 ods. 3 prvej vety sociálnu službu v zariadení nemožno poskytovať fyzickej osobe, ktorej zdravotný stav si vyžaduje ústavnú zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení. Ak je príslušným vyšším územným celkom vydané právoplatné rozhodnutie o zániku odkázanosti fyzickej osoby na SS, môže poskytovateľ SS jednostranne vypovedať zmluvu o poskytovaní sociálnej služby podľa § 74 ods. 14 písm. d), čím táto fyzická

osoba stratí právny titul poskytovania SS. Samotné poskytovanie ústavnej zdravotnej starostlivosti počas poskytovania SS, nie je dôvodom možnosti jednostranného vypovedania zmluvy o poskytovaní sociálnej služby podľa § 74 ods. 14 zákona o sociálnych službách, ak ide o prechodnú (dočasnú) objektívnu nemožnosť plnenia záväzku poskytnúť sociálnu službu pre neprítomnosť prijímateľa sociálnej služby z vážneho dôvodu, ktorým je pobyt v zdravotníckom zariadení (poukazujeme na § 74 ods. 14 písm. e). Doba poskytovania ústavnej zdravotnej starostlivosti v takýchto týchto prípadoch sa považuje na účely platenia úhrady za sociálnu službu za neprítomnosť prijímateľa sociálnej služby v zariadení SS (§ 72 ods. 9).

Možno považovať používanie TV a rádia za inú činnosť podľa § 15 odsek 3 a možno žiadať od klienta úhradu za používanie TV a rádia úhradu? Je potrebné uzavrieť s klientom osobitnú zmluvu? O inú činnosť by išlo vtedy, ak by sme spotrebiče požičiavali?

Rádio a TV sa pri poskytovaní sociálnej služby v zariadení považuje z štandardnú materiálo - technickú vybavenosť priestorov aj obytných miestností, súvisiacu s poskytovaním obslužnej činnosti, ktorou je ubytovanie alebo poskytovanie vecných plnení spojených s poskytovaním ambulantnej sociálnej služby v spoločných priestoroch. Úroveň materiálo-technickej vybavenosti jednotlivých priestorov zo strany poskytovateľa SS by sa mohla premietnuť v úhrade za ubytovanie (ide v konečnom dôsledku o kvalitu ubytovania) a pri extrémne náročných preukázateľne pravidelne používaných elektrických spotrebičov by sa mohla premietnuť tiež v úhrade za ubytovanie - v časti vecných plnení spojených s ubytovaním, čo je aj spotreba elektrickej energie.